

BANKŲ VEIKLA

Veikiančių šalies komercinių bankų turtas (aktyvai), bankų pateiktų 2006 m. spalio 1 d. finansinių ataskaitų duomenimis, sudarė 52,6 mlrd. Lt ir per trečiąjį šių metų ketvirtį išaugo 1,1 mlrd. Lt, arba 2,2 proc. Klientams suteiktų paskolų buvo 34,9 mlrd. Lt – per šių metų trečiąjį ketvirtį jų suma išaugo 3,3 mlrd. Lt, arba 10,6 proc. Šalies bankuose laikomų indėlių suma 2006 m. spalio 1 d. sudarė 27,9 mlrd. Lt – per ataskaitinį ketvirtį padidėjo 0,9 mlrd. Lt, arba 3,4 proc. Minėtam indėlių augimui didžiausios įtakos turėjo per ketvirtį išaugę gyventojų indėliai (1 mlrd. Lt, arba 6,7 proc.).

Bankų sistemos kai kurių turto ir įsipareigojimų straipsnių dinamika

mln. Lt

Eil.Nr.	Balansinės ataskaitos straipsnio pavadinimas	2005 10 01	2006 01 01	2006 07 01	2006 10 01	Pasikeitimas per 2006 m. III ketvirtį (proc.)	Pasikeitimas per 9 mėn. (proc.)	Pasikeitimas per metus (proc.)
1	Turtas (aktyvai)	36 951,4	44 848,7	51 428,9	52 576,7	2,2	17,2	42,3
2	VVP	2 787,2	3 549,3	3 846,7	4 221,9	9,8	19	51,5
3	Kiti skolos VP	1 203,7	1 540,7	1 610,8	1 689,1	4,9	9,6	40,3
4	Paskolos finansų institucijoms	2 131,7	4 226,9	4 882,5	2 624	-46,3	-37,9	23,1
5	Klientams suteiktos paskolos	22 435,4	25 957,2	31 573,5	34 909	10,6	34,5	55,6
5.1	Iš jų - paskolos privačioms įmonėms	13 971	15 621,4	18 905,4	20 530,7	8,6	31,4	47
5.2	Iš jų - paskolos gyventojams	7 266,4	8 539,2	11 402,2	12 990,4	13,9	52,1	78,8
5.2.1	Iš jų - būsto paskolos	5 456,5	6 413,5	8 437	9 037	7,1	40,9	65,6
6	Paskolų vertės sumažėjimas (spec. atidėjiniai paskoloms)	203,1	269,8	330,8	349,3	5,6	29,4	72
7	Paskolų vertės sumažėjimas (spec. atidėjiniai paskoloms) / suteiktos paskolos, proc.	0,91	1,04	1,05	1	-	-	-
8	Indėliai ir akredityvai	21 881,9	25 133,4	26 971,1	27 897,9	3,4	11	27,5
8.1	privačių įmonių	7 866,5	9 610,9	9 189,8	9 372,8	2	-2,5	19,1
8.2	fizinių asmenų	11 834,3	13 757,5	15 077,3	16 087,8	6,7	16,9	35,9
9	Akcininkų nuosavybė	2 882,6	3 206,2	3 600,9	3 819,9	6,1	19,1	32,5
10	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	275,5	354	313,2	493	-	-	-

Bankai ir toliau teikia prioritetus lėšų investavimui vietinėje rinkoje – 90 proc. bankų turto metinio prieaugio buvo investuota Lietuvos rinkoje. O bankų įsipareigojimų struktūroje nerezidentų vaidmuo yra žymiai didesnis. Nerezidentų (daugiausiai patronuojančių bankų iš ES šalių) lėšų dalis bankų įsipareigojimuose per metus padidėjo atitinkamai nuo 32,6 proc. iki 38,4 proc., o nerezidentų lėšomis buvo finansuota 49 proc. bankų turto prieaugio per metus. Nerezidentų (nefinansinių institucijų) indėliai 2006 m. spalio 1 d. sudarė 8,9 proc. klientų indėlių.

Iki šiol keletą metų iš eilės buvo stebima bankų koncentracijos mažėjimo tendencija, o per pastaruosius metus bankų koncentracija atskirose rinkos srityse pastebimai ūgtelėjo. Bankų valdomo turto rinkos struktūroje trijų didžiausių bankų užimama rinkos dalis per metus (nuo 2005 m. spalio 1 d. iki 2006 m. spalio 1 d.) padidėjo nuo 66,5 proc. iki 69 proc.

Klientams suteiktų paskolų rinkoje trijų didžiausių rinkos dalį turinčių bankų koncentracija per metus padidėjo nuo 71,2 proc. iki 74 proc., o indėlių rinkoje koncentracija sumažėjo nuo 72,2 proc. iki 69,1 proc.

Paskolų portfelis

Šių metų trečiąjį ketvirtį išliko aukšti paskolų portfelio augimo tempai. Kaip jau minėta, klientams suteiktos paskolų apimtis padidėjo 3,3 mlrd. Lt, arba 10,6 proc. Per šių metų devynis mėnesius klientams suteiktų paskolų portfelis padidėjo 34,5 proc. – daugiau nei pernai tuo pačiu laikotarpiu (32,8 proc.).

2006 m. spalio 1 d. duomenimis, Lietuvos bankų paskolų portfelis, įskaitant paskolas finansų institucijoms, sudarė apie 48,4 proc. planuojamo 2006 m. šalies BVP.

Ataskaitinį ketvirtį paskolų portfelio augimas panašiomis apimtimis (po 1,6 mlrd. Lt) pasiskirstė tarp paskolų privačioms įmonėms ir gyventojams. 2006 m. spalio 1 d. duomenimis, paskolos privačios įmonėms sudarė 59 proc. bankų klientams suteiktų paskolų portfelio, o paskolos fiziniams asmenims – 37 proc. (iš jų būsto paskolos sudarė 26 proc. bankų paskolų portfelio).

Paskolos gyventojams išlieka vienu iš dinamiškiausiai augančių bankų turto straipsnių. Per metus, palyginti su 2005 m. spalio 1 d., bankų suteiktos paskolos gyventojams išaugo 5,7 mlrd. Lt, arba 78,8 proc. Iš jų būsto paskolos per tą patį laikotarpį padidėjo 3,6 mlrd. Lt, arba 65,6 proc., o kitos paskirties – 2,1 mlrd. Lt, arba 2,2 karto.

Sparčiai augant paskolų portfeliui, bankų paskolų ir kito turto nuvertėjimo (specialiųjų atidėjinių) apimtis per 2006 m. trečiąjį ketvirtį padidėjo 8,9 mln. Lt, arba 2,6 proc., o specialieji atidėjiniai nebalansiniams straipsniams per ketvirtį išaugo 3,6 mln. Lt, arba 50 proc. Paskolų vertės sumažėjimo (specialiųjų atidėjinių) ir paskolų portfelio santykis per ataskaitinį ketvirtį sumažėjo nuo 1,05 proc. iki 1 proc. O paskolų, kurių periodiniai mokėjimai uždelsti 60 ir daugiau dienų, santykis su paskolų portfeliu per ketvirtį nepakito ir buvo 1,07 proc.

Veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymas

2006 m. trečiąjį ketvirtį bankų sistemos likvidumo rodikliai kito nežymiai. 2006 m. spalio 1 d. duomenimis, normatyvinis bankų sistemos likvidumo rodiklis sudarė 40,93 proc. – jis beveik 11 procentinių punktų viršijo Lietuvos banko nustatytą minimumą.

Bankų sistemos kapitalo pakankamumo rodiklis per trečiąjį ketvirtį išaugo 0,52 proc. punkto ir 2006 m. spalio 1 d. sudarė 10,22 proc.

Ataskaitinį ketvirtį keturi bankai (AB DnB NORD bankas, AB bankas „Snoras“, AB bankas „Hansabankas“ bei AB SEB Vilniaus bankas) įvykdė pasikeitusių Kapitalo skaičiavimo taisyklių reikalavimus, susijusius su einamųjų metų pelno įtraukimu į banko kapitalą, ir gavę Lietuvos banko valdybos leidimus 2006 m. spalio 1 d. ataskaitose tam tikrą einamųjų metų pelno dalį įtraukė į kapitalo bazę.

2006 m. spalio 1 d. šalies bankai, nepažeisdami kapitalo pakankamumo normatyvo vykdymo, galėjo prisiimti beveik 10 mlrd. Lt papildomos aktyvų rizikos (2,4 mlrd. Lt daugiau nei prieš metus), arba papildomai sumažinti paskolų vertę 870 mln. Lt, t.y. 2,7 karto padidinti dabartinę paskolų vertės sumažėjimą.

Visi bankai vykdė Lietuvos banko nustatytus likvidumo ir kapitalo pakankamumo normatyvus.

Akcininkų nuosavybė

Bankų acnininkų nuosavybė 2006 m. trečiąjį ketvirtį išaugo 214 mln. Lt, arba 5,9 proc., ir 2006 m. spalio 1 d. siekė 3,8 mlrd. Lt. Acnininkų nuosavybės augimui didžiausios įtakos turėjo bankų per ketvirtį uždirbtas 174,8 mln. Lt pelnas bei 50 mln. Lt padidėjęs įstatinis kapitalas. Acnininkų nuosavybės augimą mažino tai, kad nuo 2006 m. rugpjūčio 1 d. į veikiančių bankų grupę nebeįtraukiamas likviduojamas AB SEB VB būsto bankas (turėjęs 28,6 mln. Lt kapitalą).

Bankų sistemos įstatinis (įregistruotas acninis) kapitalas 2006 m. spalio 1 d. sudarė 1,7 mlrd. Lt. Šių metų trečiąjį ketvirtį vienintelis AB Sampo bankas įregistravo įstatinio kapitalo padidinimą 50 mln. litų, akcijas išpirkus banko acnininkui „Sampo Bank plc“ (Suomija). Ataskaitinį laikotarpį naujas akcijų emisijas taip pat išplatino AB bankas „Snoras“ ir AB DnB NORD bankas, tačiau jų įstatinio kapitalo padidėjimas dar neįregistruotas.

Ataskaitinį ketvirtį bankų kapitalo bazę didino ir gautos subordinuotos paskolos. Lietuvos banko valdybos leidimai įskaityti subordinuotas paskolas į antro lygio kapitalą buvo suteikti UAB Medicinos bankui (10 mln. eurų), AB bankui „Snoras“ (20 mln. eurų), AB bankui „Hansabankas“ (70 mln. eurų). Be to, spalio mėnesį AB SEB Vilniaus bankui buvo leista įskaityti į antro lygio kapitalą 42 mln. Lt eurų subordinuotą paskolą.

Užsienio investuotojų valdoma įstatinio kapitalo dalis per ketvirtį nežymiai padidėjo ir sudarė 85 proc. Lietuvos bankų sistemoje dominuoja skandinaviškas kapitalas.

Pelningumas ir veiklos efektyvumas

Einamųjų metų veiklos rezultatai, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, geresni daugumai šalies bankų. Bankų pateiktų 2006 m. spalio 1 d. finansinių ataskaitų duomenimis, per devynis šių metų mėnesius visi šalies bankai, išskyrus vieną banką, dirbo pelningai ir bankų sistema gavo 493 mln. Lt pelną – tai 79 proc. daugiau nei pernai tuo pačiu laikotarpiu, kai Lietuvos bankų sistema gavo 275,5 mln. Lt pelno. Per tris šių metų ketvirčius *Nordea Bank Finland Plc* Lietuvos skyrius patyrė 1,9 mln. Lt nuostolį.

Veikiančių bankų pelningumo rodikliai

Eil. Nr.	Bankas	Einamųjų metų pelnas (mln. Lt)	
		2005 10 01	2006 10 01
1.	AB DnB NORD bankas	30,1	50,0
2.	AB Ūkio bankas	9,7	29,2
3.	AB SEB Vilniaus bankas	97,4	207,0
4.	AB Šiaulių bankas	7,1	11,6
5.	AB bankas „Snoras“	30,5	37,3
6.	UAB Medicinos bankas	1,6	2,9
7.	AB PAREX BANKAS	6,0	5,3
8.	AB bankas „Hansabankas“	82,3	130,8
9.	AB SEB VB būsto bankas	2,9	-
10.	AB Sampo bankas	2,7	18,5
	IŠ VISO bankai:	270,2	492,6
11.	<i>Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG</i> Vilniaus skyrius	2,2	2,2
12.	<i>Nordea Bank Finland Plc</i> Lietuvos skyrius	3,2	-1,9
	IŠ VISO užsienio bankų skyriai	5,3	0,3
	IŠ VISO:	275,5	493,0

Šių metų devynių mėnesių bankų pelno išaugimui, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, didžiausios įtakos turėjo gerokai išaugusios bankų veiklos apimtys ir visų pirma padidėjęs paskolų portfelis. Palyginti su 2005 m. trijų ketvirčių duomenimis, bankų sistemos pajamos išaugo 57 proc., o išlaidos padidėjo 47 proc. Nors per metus pastebimai padidėjo bankų pajamos iš daugumos bankinės veiklos segmentų, palūkanų pajamų veiksnys buvo lemiamas bankų veiklos pelningumui:

- paskolų portfelio duodamos pajamos didžia dalimi nulėmė 277,3 mln. Lt, arba 50,1 proc. padidėjusias grynąsias palūkanų pajamas;

- grynosios paslaugų ir komisinių pajamos, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, padidėjo 67 mln. Lt, arba 22,4 proc. (iš jų 43,8 mln. Lt išaugo grynosios komisinių pajamos už pinigų pervedimo operacijas; 13,6 mln. Lt - grynosios komisinių pajamos už mokėjimo kortelių paslaugas; 6 mln. Lt – komisinių pajamos už bazinės valiutos keitimą; 5,5 mln. Lt – pajamos už operacijas vertybiniais popieriais);

- bankų veiklos rezultatus pagerino per ataskaitinį laikotarpį gautos 35,4 mln. Lt, arba 45,8 proc., didesnės pajamos iš operacijų užsienio valiuta, išvestinėmis ir kitomis finansinėmis priemonėmis bei 41,4 mln. Lt didesnės pajamos už nuosavybės vertybinius popierius. Tarp pastarųjų pajamų didžiausios įtakos turėjo bankų gauti dividendai už dukterinių įmonių ankstesnių metų veiklos rezultatus.

Nors bankų išlaidos, palyginti su praėjusiais metais, augo lėčiau negu bankų pajamos, tačiau jos taip pat padidėjo gerokai:

- visų pirma bankai padarė daugiau operacinių išlaidų, kurios padidėjo 103 mln. Lt, arba 23,1 proc. (iš jų 76,6 mln. Lt, arba 29,8 proc., didesnės buvo darbo užmokesčio išlaidos).

- šiais metais, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, bankai sumokėjo 2,6 karto daugiau mokesčių valstybei;

- šiemet bankai patyrė 7,6 mln. Lt nuostolių iš operacijų skolos vertybiniais popieriais, o pernai per devynis mėnesius buvo gauta 4,4 mln. Lt pelno;

- bankų išlaidos, susijusios su paskolų ir kito turto nuvertėjimu (išlaidos specialiesiems atidėjiniams), palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, padidėjo labai nežymiai – 2,2 mln. Lt, arba 3,2 proc.;

- bankuose augančios indėlių apimtys 20,8 mln. Lt padidino indėlių draudimo įmokų išlaidas, kurių bankai (be užsienio bankų skyrių) per devynis šių metų mėnesius sumokėjo 85,3 mln. Lt, arba 32 proc., palyginti su palūkanų išlaidomis indėlininkams.

Bankų operacinių išlaidų augimo tempas ir toliau išliko gerokai lėtesnis nei turto bei pajamų augimo tempai. Tai sudarė prielaidas toliau didinti bankų veiklos efektyvumą. Bankų sistemos efektyvumą parodantis fiksuotų išlaidų santykis su pagrindinės veiklos pelnu ir išlaikė gerėjimo tendenciją - jis per metus sumažėjo (pagerėjo) 8,8 proc. punktais ir 2006 m. spalio 1 d. sudarė 44,63 proc., t.y. tokia dalis bankų iš pagrindinės veiklos uždirbto pelno (grynųjų pajamų) buvo sunaudota bankų operacinėms ir amortizacijos išlaidoms.

Bankų sistemos realioji palūkanų marža, iki tol keletą metų mažėjusi, šiais metais jau antrą ketvirtį iš eilės didėjo.

Lietuvos centrinės kredito unijos veikla

Lietuvos centrinės kredito unijos turtas šių metų trečiąjį ketvirtį sumažėjo 6,2 mln. Lt ir 2006 m. spalio 1 d. sudarė 76,2 mln. Lt.

Ataskaitinį ketvirtį paskolų portfelis padidėjo 17 proc., arba 5,4 mln. Lt. Lietuvos bankui pateiktų ataskaitų duomenimis, Lietuvos centrinės kredito unijos suteiktų paskolų vertė nėra sumažėjusi. Ataskaitinį ketvirtį Lietuvos centrinės kredito unija vienai kredito unijai padėjo spręsti likvidumo problemas, suteikdama paskolą iš Likvidumo palaikymo rezervo.

Per ketvirtį į Lietuvos centrinės kredito uniją priėmus dvi naujas nares, 2006 m. spalio 1 d. jos narių skaičius pasiekė 60. Kredito unijoms papildomai išpirkus 259 tūkst. Lt pajų, toliau mažėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės dalis pajiniame kapitale: iš 5,3 mln. Lt Centrinės kredito unijos pajinio kapitalo Vyriausybei priklausė – 1,7 mln. Lt, o kredito unijoms, Lietuvos centrinės kredito unijos narėms – 3,6 mln. Lt pajinio kapitalo. Augant kredito unijų narių veiklos apimtims, per ketvirtį padidėjo ir iš jų įnašų formuojami Lietuvos centrinės kredito unijos likvidumo palaikymo rezervas bei stabilizacijos fondas, kurie 2006 m. spalio 1 d. atitinkamai sudarė 3,2 mln. Lt bei 1,4 mln. Lt.

Per šių metų devynis mėnesius Lietuvos centrinės kredito unija uždirbo 679 tūkst. Lt pelno, o praėjusiais metais per tą patį laikotarpį buvo gauta 307 tūkst. Lt pelno.

Šių metų trečiąjį ketvirtį Lietuvos centrinės kredito unija vykdė visus Lietuvos banko nustatytus veiklos riziką ribojančius normatyvus.

Kredito unijų veikla

2006 m. spalio 1 d. Lietuvoje veikė 66 kredito unijos, vienijusios 66392 narius.

Kredito unijų pagrindinių suvestinės balansinės ataskaitos straipsnių dinamika

Eil. Nr.	Balansinės ataskaitos straipsnio pavadinimas	Suma (tūkst. Lt)				Pasikeitimas per 2006 m. III ketvirtį (proc.)	Pasikeitimas per 9 mėnesius (proc.)	Pasikeitimas per metus (proc.)
		2005 10 01	2006 01 01	2006 07 01	2006 10 01			
1.	Turtas (aktyvai)	253 195,0	300 618,5	355 005,0	385 305,3	8,5	28,2	52,2
2.	VVP	2 899,7	2 877,1	3 820,5	6 314,1	65,3	2,2 k.	2,2 k.
3.	Suteiktos paskolos	189 106,3	202 709,5	249 591,3	281 936,5	13,0	39,1	49,1
4.	Specialieji atidėjiniai paskoloms	722,1	731,2	844,6	1 239,1	46,7	69,5	71,6
5.	Indėliai	200 093,9	235 550,9	273 414,8	292 703,9	7,1	24,3	46,3
	Iš jų - kredito unijų narių ir asocijuotų narių	197 372,3	232 547,3	270 176,7	289 037,8	7,0	24,3	46,4
6.	Pajinis kapitalas	28 397,9	31 297,8	38 153,6	42 361,7	11,0	35,4	49,2
7.	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	1 116,1	1 692,3	1 220,3	1 841,0	-	-	-

2006 m. trečiąjį ketvirtį kredito unijų veikla toliau plėtėsi. Per šį laikotarpį:

- turtas išaugo 8,5 proc. ir 2006 m. spalio 1 d. sudarė 0,7 proc. veikiančių bankų sistemos turto. Didžiausios Panevėžio kredito unijos turtas buvo daugiau nei 45 mln. Lt, arba 11,8 proc., visų kredito unijų turto;
- suteiktos paskolos padidėjo 13 proc. ir sudarė apie 70 proc. viso turto. 2006 m. spalio 1 d. specialiuosius atidėjimus paskoloms (1 239,1 tūkst. Lt) buvo sudariusi 51 kredito unija;
- investicijos į Vyriausybės vertybinius popierius išaugo 65,3 proc.;
- priimti indėliai padidėjo 7,1 proc., didžiausią jų dalį (99 proc.) sudarė narių indėliai;
- kredito unijų pajinis kapitalas padidėjo 11 proc.

Kaip ir ankstesniais metais, pagrindinis kredito unijų pajamų šaltinis buvo palūkanų pajamos, sudariusios 89,5 proc. visų pajamų, didžiausią išlaidų dalį (44,8 proc.) sudarė palūkanų išlaidos.

Ataskaitinį ketvirtį 50 kredito unijų dirbo pelningai, 16 – patyrė nuostolį. 2006 m. devynių mėnesių kredito unijų veiklos rezultatas – 1 841 tūkst. Lt pelno, o praėjusių metų to paties laikotarpio pelnas buvo mažesnis ir siekė 1 116,1 tūkst. Lt.

2006 m. spalio 1 d. pateiktų ataskaitų duomenimis, kapitalo pakankamumo normatyvo nevykdė viena kredito unija, likvidumo normatyvo – dvi kredito unijos. Viena iš jų ėmėsi priemonių ir likvidumo normatyvas jau vykdomas, antrajai kredito unijai Lietuvos banko valdybos nutarimu už veiklos riziką ribojančių normatyvų nevykdymą pritaikyta poveikio priemonė.

Kredito įstaigų priežiūra

Lietuvos bankas toliau vykdė nuolatinę kredito įstaigų finansinės būklės analizę, atliko kredito įstaigų veiklos vertinimą, kontroliavo veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymą, analizavo kredito įstaigų sistemos veiklos rodiklius ir tendencijas. Buvo analizuojami kredito įstaigų pateikti priemonių planai šalinti inspektavimo metu nustatytus trūkumus šalinimui ir kontroliuojama, kaip tie planai vykdomi.

2006 m. trečiąjį ketvirtį buvo atlikti AB Ūkio banko bendrasis ir UAB Medicinos banko tikslinis inspektavimai. Per ataskaitinį laikotarpį Lietuvos banko valdybai svarstyti buvo pateikti keturių bankų inspektavimų rezultatai.

Be to, 2006 m. trečiąjį ketvirtį Lietuvos banko specialistai atliko bendrąjį inspektavimą šešiose kredito unijose bei tikslinį inspektavimą vienoje kredito unijoje.

2006 m. trečiąjį ketvirtį gauti 9 (viso jau gauta 117) pranešimai iš Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių priežiūros tarnybų dėl šių šalių priežiūros tarnybų licencijuotų bankų ketinimų teikti paslaugas Lietuvoje neįsteigus filialo. Lietuvos bankas yra išsiuntęs pranešimus apie keturių Lietuvos bankų ketinimus teikti finansines paslaugas ES valstybėse narėse (Estijoje, Latvijoje, Belgijoje, Čekijoje, Graikijoje, Didžiojoje Britanijoje) neįsteigus filialo.